

Stedet for et afgørende øjeblik

Den ærøske forfatter Solvej Balles roman-septologi "Om udregning af rumfang" er historien om Tara Selters, der er fanget i dagen den 18. november, som tilsyneladende gentager sig i det uendelige. Måske får det en ende i bind syv. Det vil tiden vise.

Man skulle tro, at en historie om en evigt gentagen dag ville blive kedelig, men det er langt fra tilfældet. Vi er mange, der følger dramaet. Hvordan vil historien fortsætte? Sagen er nemlig den, at gentagelsen kun er tilsyneladende. Det afhænger af stedet og af menneskene. Hvis man bliver på samme sted, vil hver eneste dag være en gentagelse af den foregående. Hvis man hele tiden skifter sted, vil 18. novembers begivenheder være nogle andre. Hvert sted har jo sin egen version af 18. november. Solvej Balles hovedperson opdager efterhånden, at hun har lidelsesfæller. Hun er ikke ene om at være fanget i denne bestemte dato. Da hun møder nogle af de andre, genopstår dages fremadskridende form i en vis forstand. Omgivelserne forandrer sig ganske vist ikke, men det gør 18. november-menneskene.

Det er lidt abstrakt at forholde sig til. Jeg kan anbefale at få lidt afklaring ved at læse bøgerne.

I vores egen virkelighed er vi vant til, at der sker alt muligt ude i verden. Der udbryder krige, opstår naturkatastrofer, hungersnød, store og små dramaer, men som regel foregår det langt fra os selv. Vi oplever ganske vist det hele på nært hold, men det sker igennem fjernsynsskærmen, mens vi selv befinder os i forsvarlig afstand af begivenhederne. De historiske øjeblikke, som fremtiden vil skrive bøger om, sker i vores samtid, men som regel ikke i vores nærhed.

Men den 20. oktober var slet ikke som de andre dage her på vores sted. Hele det sydfynske område – og i øvrigt mange andre dele af landet – blev ramt af en stormflod, som fremtiden vil tale om præcis som stormfloden i november 1872. Vi befandt os i centrum af et afgørende historisk øjeblik.

Andre steder i verden var den 20. oktober blot en ganske almindelig dag, som mere eller mindre var en gentagelse af de foregående dage. Ikke noget bemærkelsesværdigt, altså med mindre man fulgte den danske stormflod på skærmen. Men er det da overhovedet vigtigt at være i centrum af begivenhederne? Er det ikke meget nemmere at lade de store dramaer udspille sig andre steder, mens vi bare hygger os?

Jo! Det er da langt nemmere at overlade tragedierne, dramaerne og de historiske øjeblikke til alle andre. Men i en tid, hvor alting kommunikerer via store og små skærme, er det måske ikke uden betydning, at vi en gang imellem oplever begivenhederne virkeligt og ikke blot tilpasset en skærm. Det er måske vigtigt at blive mindet om, at verdens tilstand ikke blot udspiller sig i mediernes redigerede virkelighed. For det er vi ind imellem tilbøjelige til at glemme. Hvem har ikke hørt om, hvordan visse mennesker sviner andre til på de sociale medier? De tillader sig langt mere, end nogen ville kunne gøre over for et andet menneske ansigt til ansigt. Skærmen bliver som underholdning, der ikke angår os selv. I hvert fald ikke for alvor.

Med stormfloden kom den virkelige verden, Alvoren og det markante historiske øjeblik tæt på. Skaderne er voldsomme og kostbare. Vi har erfaret, at vi ikke er herrer over naturen, og når vi næste gang oplever noget lignende på skærmen, vil vi måske tænke: Det kunne have været os. Det var det forrige gang.

De afgørende øjeblikke – onde eller gode – vil gentage sig, men ingen aner hvor og hvornår. Om vi selv oplever det, vil i høj grad afhænge af, om vi er til stede i det afgørende øjeblik. Sådan er det også i Tara Selters fiktive verden. Ved at flytte sig, skaber hun forandring, for livet kan ikke stå stille, selv når man er fanget i den 18. november. Men hvordan det konkret udfolder sig, må vi læse os til. Femte bind af "Om udregning af rumfang" udkommer den 28. november. Jeg er spændt!